

Brüsszel, 2026. július 3.
(OR. en)

11134/26

ECOFIN 924
UEM 328
SOC 453
EMPL 255
COMPET 868
ENV 844
EDUC 310
ENER 466
JAI 904
GENDER 141
JEUN 184
SAN 542
ECB
EIB

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A TANÁCS AJÁNLÁSA Portugália gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2026) 222 final bizottsági javaslaton alapuló fenti tanácsi ajánlástervezet több tanácsi bizottság által módosított és jóváhagyott, és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság által véglegesített szövegét.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Portugália gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

mivel:

- (1) Az (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (a továbbiakban: EUMSZ) meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában.
- (2) A Bizottság 2025. november 25-én véleményt fogadott el Portugália 2026. évi költségvetés-tervezéséről. A Bizottság ugyanezen a napon az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2026. évi jelentést, amelyben Portugáliát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2026. április 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást², 2026. március 9-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést és a humán tőkéről szóló ajánlást.
- (3) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az Unió globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű három transzformatív tényezőt határoz meg a fenntartható gazdasági növekedés kulcsfontosságú pilléreként: innováció, dekarbonizáció és versenyképesség, biztonság. A versenyképességi iránytű – a közzététele óta – információforrásként szolgál az európai szemeszter keretében végzett munkához, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon az EU stratégiai céljaival, és olyan egységes megközelítést alkot a gazdasági kormányzást illetően, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

² HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>

- (4) 2026-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF)³ végrehajtásával párhuzamosan valósul meg, amely immár az utolsó szakaszába lépett. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a kohéziós politikai forrásokkal együtt kulcsfontosságúak az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervekkel szemben elvárás volt, hogy hatékonyan kezeljék a legutóbbi ciklusok során kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét, és az európai kohéziós politika keretében finanszírozott programoknak is figyelembe kellett venniük az országspecifikus ajánlásokat. Az RRF végének közeledtével továbbra is alapvető fontosságú, hogy a tagállamok fenntartsák az RRF keretében támogatott és végrehajtott reformokat, valamint építsenek azokra; ez mindenekelőtt azon reformokra és beruházásokra vonatkozik, amelyek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások kezeléséhez.
- (5) 2026. június 3-án a Bizottság közzétette a Portugáliára vonatkozó, 2026. évi országjelentést. Ebben értékelte a 2025. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Portugália által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Portugália általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Portugália előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Portugália milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság ajánlása alapján ajánlást⁴ fogadott el, amelyben jóváhagyta Portugália nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét. A terv a 2025–2028-as időszakot fedi le, és négy évre elosztott költségvetési kiigazítást irányoz elő. A Tanács a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 5,0 %, 2026-ban 5,1 %, 2027-ben 1,2 %, 2028-ban pedig 3,3 %. Ez a 2023-as referenciaévhez viszonyítva a következő kumulatív maximális növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 17,4 %, 2026-ban 23,4 %, 2027-ben 24,8 %, 2028-ban pedig 28,9 %.
- (7) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A Bizottság felkérte a tagállamokat arra, hogy összehangoltan aktiválják a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezését a védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében⁵, és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Portugália kérése nyomán a Tanács 2025. július 8-án a Bizottság ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben engedélyezte Portugália számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáitól⁶. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása által érintett időszak (2025–2028) lehetővé teszi Portugália számára, hogy felülvizsgálja a kormányzati kiadások prioritási sorrendjét vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

⁴ A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Portugália nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/641, 2025.1.21., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/641/oj>).

⁵ A Bizottság közleménye – A megnövekedett védelmi kiadások kezelése a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, Brüsszel, 2025.3.19., C(2025) 2000 final.

⁶ A Tanács ajánlása (2025. július 8.) a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Portugália számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása), (HL C, C/2025/3972, 2025.8.20., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/3972/oj>).

- (8) Portugália 2026. április 30-án benyújtotta a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáinak betartásáról, valamint az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban azonosított fő kihívásokra válaszul végrehajtott reformok és beruházások terén elért eredményekről szóló 2026. évi éves jelentését⁷. Portugáliának az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek.
- (9) A reál-GDP 2025-ben 1,9 %-kal nőtt, a HICP-infláció pedig 2,2 % volt. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2026-ban 1,7 %-kal, 2027-ben pedig 1,8 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2026-ban 3,0 %, 2027-ben pedig 2,3 % lesz.
- (10) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján⁸ Portugália GDP-arányos államháztartási többlete a 2024. évi 0,6 %-ról 2025-ben 0,7 %-ra nőtt. Az előrejelzés zárónapjáig ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése 2026-ra a GDP 0,1 %-ának megfelelő hiányt, 2027-re pedig a GDP 0,4 %-ának megfelelő hiányt valószínűsít. A 2026-os csökkenés főként a Portugáliát januárban és februárban sújtó viharokra válaszul hozott kormányzati támogatási intézkedések hatását, valamint az egyenleget tovább rontó költségvetés-politikai intézkedések hatását tükrözi. A hiány 2027-es változása főként az egyenleget tovább rontó költségvetés-politikai intézkedések – többek között egy új lakáscsomag és a társasági adó csökkentése – hatását tükrözi.

⁷ Az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Az Eurostat euromutatói, 2026. április 22.

- (11) A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal⁹ 2025-ben nagyjából semleges volt. A költségvetési irányvonal az előrejelzés szerint 2026-ban expanzív lesz, a GDP 1,6 %-ának megfelelő mértékben, 2027-ben pedig restriktív, a GDP 1,3 %-ának megfelelő mértékben.
- (12) Az Eurostat által szolgáltatott adatok¹⁰ alapján Portugália GDP-arányos államadóssága a 2024. év végi 93,5 %-ról 2025 végére 89,7 %-ra csökkent. Az államadósság-ráta 2025. évi csökkenése főként az elsődleges többletet és a kedvező kamatláb-növekedési különbözetet tükrözi. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2026 végére 87,6 %-ra csökken, majd 2027 végére tovább csökken, 86,0 %-ra. A 2026-os és 2027-es csökkenés főként a várható tartós elsődleges többletet és a kedvező kamatláb-növekedési különbözetet tükrözi.
- (13) Az Eurostat adatai¹¹ alapján Portugália védelmi célú teljes államháztartási kiadása 2025-ben a GDP 0,8 %-át tette ki. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint 2026-ban ugyanezen a szinten marad. Ez a 2021-es referenciaévhez képest GDP-arányosan 0,0 százalékpontos növekedésnek felel meg¹².

⁹ A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal a következők különbözeteként mérhető: i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat azonban tartalmazó elsődleges kiadások változása.

¹⁰ Az Eurostat euromutatói, 2026. május 22.

¹¹ Eurostat, *government expenditure by classification of functions of government (COFOG)* (államháztartási kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint).

¹² A védelmi kiadások NATO szerinti fogalommeghatározása eltér a COFOG szerinti fogalommeghatározástól. Továbbá eltérések fordulhatnak elő a kiadások – különösen a katonai felszerelésekkel kapcsolatos kiadások – elszámolásának időpontja következtében is, mivel a NATO-n belüli jelentéstétel nem a nemzeti számlák szabályait követi az elszámolás időpontja tekintetében.

- (14) Az Unió továbbra is szembesül az energiaellátási zavarok és a fokozott áringadozás kockázatával, amit tovább súlyosbítanak a globális olaj- és gázpiacokat érintő geopolitikai feszültségek. A 2022–2023-as energiaválság tapasztalatai azt mutatják, hogy a széles körű és nem célzott intézkedések jelentős költségvetési terhekkel járnak, valamint szociális és gazdasági szempontból nem hatékonyak. A közel-keleti háború 2026. februári kitörése óta Portugália költségvetés-politikai intézkedéseket fogadott el a magas energiaárak háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt hatásának enyhítésére¹³. Ezek közé tartozik a dízelre és a benzinre kivetett jövedéki adók nem célzott csökkentése meghatározott lejáratú idő nélkül, a közlekedési, mezőgazdasági és halászati ágazat további célzott támogatása, valamint a szociális ágazat szereplőinek, a taxitársaságoknak és a tűzoltó egyesületeknek nyújtott célzott transzferek. A célzott támogatási intézkedések 2026. június 30-ig hatályukat veszítik. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint ezen intézkedések költségvetési terhe 2026-ban várhatóan a GDP 0,1 %-át teszi ki, akkor is, ha mindezeket az intézkedéseket 2026 végéig meghosszabbítják.
- (15) A Bizottság számításai alapján Portugáliában a nettó kiadások 2025-ben 5,5 %-kal, 2024-ben és 2025-ben pedig kumulatíván 18,7 %-kal nőttek. A nettó kiadások növekedése 2025-ben meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, évesítve, GDP-arányosan 0,2 %-os eltérést eredményezve. A 2024. és 2025. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások kumulatív növekedési rátája is meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, összesen GDP-arányosan 0,4 %-os eltérést eredményezve. Figyelembe véve a nemzeti mentesítési rendelkezés által a magasabb védelmi kiadások tekintetében biztosított rugalmasságot, 2024-et és 2025-öt együttesen tekintve a nettó kiadások kumulatív eltérése a GDP 0,4 %-án marad. Ugyanakkor, amint azt megjegyeztük, a 2025. évi költségvetési egyenleg többletet mutatott.

¹³ Ez a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzésének zárónapján (2026. május 4.) fennálló helyzetet tükrözi.

- (16) A Bizottság számításai alapján Portugáliában a nettó kiadások 2026-ban 5,6 %-kal nőnek, 2024, 2025 és 2026 során pedig kumulatíván 25,2 %-kal. A nettó kiadások előrejelzett növekedése 2026-ban meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, évesítve, GDP-arányosan 0,2 %-os eltérést eredményezve. A 2024., a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások előrejelzett kumulatív növekedési rátája is meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, összesen GDP-arányosan 0,6 %-os eltérést eredményezve. Figyelemmel a nemzeti mentesítési rendelkezés által a védelmi kiadások növelése tekintetében biztosított rugalmasságra, a 2024., a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások előrejelzett kumulatív eltérése a GDP 0,6 %-án marad. Ugyanakkor, amint azt megjegyeztük, a 2026. évi költségvetés az előrejelzések szerint egyensúlyközeli lesz.
- (17) A népesség előregedése és a munkaképes korú népesség előrejelzett csökkenése nyomást gyakorol Portugália felosztó-kirovó nyugdíjrendszerének fenntarthatóságára. Az állami nyugdíjkiadások az előrejelzések szerint a következő két évtizedben tovább emelkednek, a 2025. évi 12,8 %-ról 2045-re 15,1 %-ra¹⁴. Az előrejelzések szerint 2045-ben Portugáliában lesz az összes tagállam közül a harmadik legmagasabb a nyugdíjkiadások GDP-hez viszonyított aránya, és az állami nyugdíjrendszer előre jelzett kiadásai 2046-ban tetőznek. Portugáliában a kötelező nyugdíjkorhatár a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának javítása érdekében a várható élettartamhoz kapcsolódik. Portugália munkacsoportot is létrehozott azzal a céllal, hogy stratégiákat határozzon meg és értékelje a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának biztosítására irányuló javaslatokat, beleértve a korengedményes nyugdíjazási rendszer újraértékelését és a részleges nyugdíjazási mechanizmusokról szóló tanulmányt. A munkacsoport azonban még nem nyújtotta be konkrét szakpolitikai javaslatokat tartalmazó jelentését, Portugália pedig nem hozta meg azokat a további strukturális intézkedéseket, amelyek az ország állami nyugdíjrendszerére nehezedő nyomás enyhítéséhez szükségesek. Emellett Portugália kiegészítő nyugdíjrendszerei továbbra is fejletlenek, és a munkaerőnek csak töredékére terjednek ki. Ez aláássa Portugália azon lehetőségét is, hogy hosszú távú megtakarításokat mozgósítson a termelőberuházások érdekében.

¹⁴ Európai Bizottság, 2024. évi jelentés a népesség előregedéséről – Gazdasági és költségvetési előrejelzések az EU tagállamaira vonatkozóan (2022–2070), Institutional Paper, 279. sz., 2024. április.

- (18) Az adókiadások széles körben elterjedtek a portugál adórendszerben: a különböző jogi szövegekben közel 800 féle adókiadás szerepel. Az adókiadások hatékonynak bizonyulhatnak konkrét szakpolitikai célkitűzések eléréséhez. Mindazonáltal bevételkiesést is eredményeznek, hozzájárulnak az adórendszer összetettségéhez, és hatással lehetnek a jövedelmi egyenlőtlenségre. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel összefüggésben Portugália egy új (U-TAX néven ismert) adópolitikai egység létrehozásával megtette az első lépést a nagyszámú adókiadás kezelése terén – az egység célja az adókiadások nyomon követése és értékelése. Az U-TAX által készített értékelő jelentés közzétételét követően azonban az adókiadások egyszerűsítésére irányuló eredményes intézkedések továbbra is csekély mértékűek. 2024-ben csak a hozzáadottérték-adóval kapcsolatos kiadások a GDP 4,3 %-át tették ki. A kedvezményes és köztes héakulcsok széles körű alkalmazása a vendéglátóipari szolgáltatások (szállodák, éttermek és étkeztetési szolgáltatások) esetében aránytalanul előnyös lehet a magasabb jövedelmű háztartások számára. Számos ösztönző és mentesség egyben jelentősen növeli a társaságiadó-keret összetettségét is. Portugália javíthatná adórendszerének hatékonyságát az adókiadások egyszerűsítése révén, többek között a csökkentett és köztes hozzáadottértékadó-kulcsokkal kapcsolatos, valamint a társasági adón belüli kiadásokat is. Emellett Portugália GDP-hez viszonyított fennálló adóhátraléka a 2021 óta tartó folyamatos csökkenés ellenére továbbra is az egyik legmagasabb az EU-ban.
- (19) A helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus, érdemi és időben történő bevonása továbbra is alapvető fontosságú a széles körű szerepvállalás biztosításához és ezáltal az uniós finanszírozási eszközök sikeres végrehajtásához, valamint az európai szemeszter összefüggésében is.

- (20) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA), az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) és a Kohéziós Alapból (KA) nyújtott támogatásokból finanszírozott kohéziós politikai programok portugáliai végrehajtása továbbra is elmarad az uniós átlagtól, mind a projektkiválasztás, mind a kifizetések tekintetében. Fontos fokozni és felgyorsítani a beruházások gyors megvalósítását biztosító erőfeszítéseket, ügyelve a gyakorlati hatásuk maximalizálására is. Portugália a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. A végrehajtás terén azonban Portugália továbbra kihívásokkal néz szembe, többek között a közbeszerzési eljárások fellebbezések miatti késedelmével, a korlátozott technikai és adminisztratív kapacitással, az irányító hatóságok és a területi eszközökért felelős településközi közösségek közötti támogatási szerződések késedelmes megkötésével, a hosszadalmas ipari engedélyezési eljárásokkal, a kiszámítható tervezés hiányával és a kiforrott projektportfóliók elégtelen számával kapcsolatban. Ugyanakkor Portugáliának fel kell gyorsítania az IÁA végrehajtását, mivel a források folyósítása 2026 végéig esedékes. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a Portugália által a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálata során azonosított új beruházásokat – különös tekintettel azokra, amelyek a félidős felülvizsgálatról szóló rendeletben¹⁵ meghatározott öt prioritáshoz kapcsolódnak – gyorsan és hatékonyan valósítsák meg.
- (21) Portugália számos kihívással néz szembe az egyszerűsítés, az üzleti környezet, a kutatás és innováció, a finanszírozási eszközökhöz és a növekedés finanszírozásához való hozzáférés, a jogalkotás minősége, a közlekedés, a megújuló energia, az energetikai infrastruktúra és hálózatok, az energiahatékonyság, a környezetvédelmi politika, az erőforrás-gazdálkodás, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás, a készségek, az oktatás és képzés, valamint a lakhatás terén.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

- (22) Az elmúlt években elért eredmények ellenére az adminisztratív és szabályozási terhek továbbra is jelentős mértékben korlátozzák a portugáliai vállalkozások működését. Ezek az akadályok rontják a portugál piacok vonzerejét, csökkentik a versenyt, és aláássák a portugál vállalkozások növekedési, innovációs és termelékenységnövelési képességét. A vállalkozások továbbra is hosszú ipari engedélyezési eljárásokról számolnak be, amelyeket jelentős beruházási akadálnak tartanak. Annak ellenére, hogy történt némi előrelépés a folyamatok lerövidítése és egyszerűsítése terén, a helyi önkormányzatok nehézségekbe ütköznek az új eljárások végrehajtása során, és a gyakorlatok régióként és településenként jelentősen eltérhetnek. Portugália a szakpolitikák utólagos értékelésének szélesebb körű alkalmazásával, az érdekelt felek bevonásának megerősítésével és a közpolitikák előkészítése során az átláthatóság növelésével egyszerűsíthetné és javíthatná szabályozásának hatékonyságát. A késedelmes fizetések továbbra is széles körben elterjedtek, különösen az Azori-szigeteken és az egészségügyi ágazatban.
- (23) A portugál cégek túlnyomórészt bankhitelekre és belső finanszírozásra támaszkodnak. Az egyéb finanszírozási forrásokat – például a kockázati tőkét és a saját tőkét – növekvő mértékben fogadták el az elmúlt néhány évben, de ezek továbbra is jelentősen ritkábbak, mint az uniós átlag, és a portugál tőkepiacok továbbra is fejletlenek. A portugál hatóságok több kezdeményezést indítottak és erősítettek meg, például a Banco Português de Fomento által kezelt tőkésítési és rezilienciaépítési alapot, az induló vállalkozásokat támogató vagy bizonyos ágazatokat célzó programokat, valamint a tőkepiaci törvénykönyv közelmúltbeli felülvizsgálatát. További előrelépésre van azonban szükség ahhoz, hogy Portugália felzárkózzon az európai versenytársakhoz, és több magántőke-befektetőt és -befektetést vonzzon, többek között az intézményi befektetők szerepének és kapacitásának növelése, valamint kiegészítő nyugdíjrendszerek kidolgozása révén, amelyek stabil és jelentős hosszú távú tőkeforrást biztosíthatnak a kockázati tőke és a magántőke szegmense számára. Ez támogathatja az innovációt, növelheti a helyi vállalkozások kapacitását a növekedésre és működésük bővítésére, javíthatja a vezetői gyakorlatokat és fokozhatja a termelékenységet. Portugáliában a pénzügyi jártasság gyenge, és a 2023. évi Eurobarométer pénzügyi jártassági felmérés szerint a portugálok mindössze 16 %-a kapott „magas” pontszámot, ami a második legrosszabb eredmény az EU-ban. Portugália számos intézkedést hajtott végre a hiányosságok kezelése érdekében, többek között a pénzügyi műveltségnek az iskolai tantervekbe való beépítését. A pénzügyi műveltség javítására irányuló további erőfeszítések azonban lehetővé tehetik a megtakarítások hatékonyabb elosztását, és segíthetnek abban, hogy a vállalkozások jobban megértsék az egyes rendelkezésre álló finanszírozási eszközök konkrét előnyeit és kockázatait.

- (24) Az igazságügyi rendszer egyre hatékonyabb, de a hosszadalmas eljárások és a jelentős ügyhátralék még mindig kihívásokat támaszt, különösen a közigazgatás, illetve kisebb mértékben az adóügyi bíróságok esetében. A vállalkozások arról számolnak be, hogy az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai jelentik működésük egyik fő akadályát¹⁶. Fontos, hogy Portugália mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróságokon további előrelépést tegyen a folyamatban lévő ügyek hátralékának és időtartamának csökkentése terén, és biztosítsa az igazságszolgáltatási rendszer számára a megfelelő források rendelkezésre állását.
- (25) A kutatási és fejlesztési beruházások az elmúlt években nőttek, de továbbra sem elegendőek ahhoz, hogy a portugál nemzeti kutatási és innovációs rendszer felzárkózzon az uniós átlaghoz. A kutatás-fejlesztésre fordított kiadások GDP-hez viszonyított aránya 2024-ben 1,7 %-ra nőtt, amit a magánkiadások növekedése is támogatott, míg az állami kutatás-fejlesztés intenzitása stabilan 0,6 % maradt. A portugál hatóságok számos programot hajtottak végre a kutatás és innováció támogatására, amelyek közül sok várhatóan 2026-ban befejeződik. Bár e programoktól hosszú távú előnyök várhatók, ezek időkeretén túl is megfelelő ösztönzőkre lenne szükség a kutatás, a fejlesztés és az innováció számára. Ezt támogathatja a szakpolitikák értékelése, a növekedés és a hozzáadott érték tekintetében a legnagyobb potenciállal rendelkező ágazatok megcélzása, valamint a regionális sajátosságok figyelembevétele. E tekintetben a szakpolitikáknak elő kell mozdítaniuk a vállalkozások és a kutatóközpontok közötti hatékony technológia- és tudástranszfert, és javítaniuk kell a portugál vállalkozások kutatási és innovációs kapacitását.

¹⁶ Studies on Business Statistics, Context Costs of Companies (Tanulmány a vállalkozásstatisztikákról és a vállalkozások háttérköltségeiről) (IaCC), [Nemzeti Statisztikai Hivatal](#).

- (26) Portugália továbbra is nagymértékben függ az importált fosszilis tüzelőanyagoktól. Ez jelentős kihívást jelent az energiabiztonság szempontjából, és kiszolgáltatottá teszi Portugáliát az ársokkokkal szemben. A közlekedés az az ágazat, amely a legnagyobb mértékben járul hozzá Portugália üvegházhatásúgáz-kibocsátásához, és nagymértékben függ az importált olajtól, amely a közlekedés teljes végsőenergia-fogyasztásának 93 %-át teszi ki. Portugália jelentős mértékben nyújt támogatásokat a fosszilis tüzelőanyagokhoz, és nincs tervbe véve, hogy ezeket a támogatásokat 2030 előtt kivezetnék. Különösen a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott azon támogatások kivezetését kellene prioritásnak tekinteni, amelyek sem az energiaszegénységet nem kezelik célzottan, sem az energiabiztonsági problémákat, hátráltatják a villamosítást, és nem kulcsfontosságúak az ipari versenyképesség szempontjából. Portugália nem hozott intézkedéseket a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának, például a dízelolajra vonatkozóan az áru fuvarozó vállalatok és a tömegközlekedés számára biztosított adókedvezményeknek és mentességeknek a fokozatos megszüntetése érdekében, ami állandósítja a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget, és visszatartja a fenntarthatóbb közlekedési megoldásokat. Portugália jó úton halad az elektromos mobilitás előmozdítása és a járműflotta dekarbonizációja terén. A kibocsátásmentes magánjárművekre, köztük a haszongépjárművekre vonatkozó támogatási intézkedések azonban nem kellően célzottak. A vasúthálózat továbbfejlesztése terén elért eredmények továbbra is korlátozottak. Bár a tömegközlekedés általában megfizethető, a nagyvárosi területeken nem áll rendelkezésre elegendő kapacitás, a városi területekről kivezető hálózat továbbra is fejletlen, a vidéki területeken pedig korlátozott a hozzáférés. A régiók közötti összeköttetéshez valamennyi tömegközlekedési mód, különösen a vasút jelentős megerősítésére lenne szükség. Ez fontos szerepet játszhat a városközpontokban a lakásárakra nehezedő nyomás csökkentésében és más területek vonzerejének növelésében is.

- (27) Portugália rendelkezik az egyik leginkább dekarbonizált villamosenergia-rendszerrel az EU-ban. Az összetett, hosszadalmas és nem kellően digitalizált engedélyezési eljárások azonban továbbra is lassítják különösen az új, hálózati léptékű megújulóenergia-kapacitás kiépítését. A polgárok által irányított megújulóenergia-közösségek fejlődése továbbra is nagyon korlátozott. A megújuló energiaforrások jelentős aránya hozzájárul a megfizethető nagykereskedelmi villamosenergia-árak biztosításához a Közel-Keleten zajló konfliktus közepette. A nem fosszilis alapú rugalmasság korlátozottsága és a kevés kockázatsökkentő eszköz miatt azonban Portugália ki van téve a villamosenergia-árcsúcsoknak. Emellett a villamosenergia-vásárlási megállapodások elterjedtsége továbbra is korlátozott. A hosszú távú szerződések továbbfejlesztésére irányuló ösztönzők elősegítenék a piac stabilabbá tételét azáltal, hogy hosszú távú bevételeket biztosítanak a fejlesztők számára. A hálózati kapacitás korlátai egyre inkább befolyásolják az új megújulóenergia-projektek csatlakoztatását, mivel egyre nagyobb elmaradás van a csatlakozásra váró projektek terén, és jelentős mennyiségű felosztott kapacitás még nem működik. Bár történtek intézkedések a meglévő hálózati kapacitás növelésére, Portugáliának növelnie kell a rendelkezésre álló elosztóhálózati kapacitás átláthatóságát annak érdekében, hogy megkönnyítse a fejlesztők számára az új projektek tervezését és az azokba való beruházást, valamint a hálózat hatékonyságának javítását célzó intézkedéseket, például a hibrid projektek előmozdítását és a spekulatív alkalmazásoktól való elrettentést. Az engedélyezési eljárások szűk keresztmetszeteinek kezelése és a villamosenergia-hálózatokba való további beruházás – beleértve a Spanyolországgal való, határokon átnyúló összeköttetés befejezését, a tárolás, a keresletoldali válasz és más rugalmassági megoldások előmozdítását, valamint a hálózat további digitalizálását – növelni fogja a hálózat rezilienciáját, stabilitását és biztonságát, és támogatni fogja a villamosítási erőfeszítéseket.

- (28) A portugál lakosság nagy része ki van téve az energiaszegénységnek. A többek között az uniós költségvetésből származó jelentős finanszírozás ellenére a portugál energiahatékonysági programok végrehajtása továbbra is késedelmet szenved az összetett és instabil programtervezés miatt. Portugália a közelmúltban bevezetett egy programot a magánfinanszírozás mozgósítására, bár ennek elterjedése egyelőre nem egyértelmű. Az épületek fosszilis tüzelőanyagoktól való nagy-fokú függőségének csökkentése és az energiafogyasztás visszaszorítása érdekében Portugáliának fel kell gyorsítania az energiahatékonyságra irányuló erőfeszítéseit azáltal, hogy javítja a programtervezést és a finanszírozási felhívások előzetes tervezését, megerősíti a mélyfelújítások ösztönzőit, előmozdítja a magánberuházások vonzására irányuló finanszírozási rendszereket, megszünteti a szabályozási szűk keresztmetszeteket, különösen a többlakásos épületek és a középületek esetében, valamint célzottabbá teszi a vissza nem térítendő támogatáson alapuló támogatást az energiaszegénységben élő, kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások számára.
- (29) Bár Portugália nem tartozik a legmagasabb kibocsátók közé az EU-ban, az iparból származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás nem csökken jelentősen. Az energiaigényes iparágak, például a papíripar, a nemfém ásványok ágazata és a finomítási ágazat még mindig a teljes ipari energiaigény több mint felét teszik ki. Az egymást átfedő irányítási szinteket magukban foglaló összetett szabályozási keretek, a hosszadalmas engedélyezési eljárások, a kiszámíthatóság hiánya, valamint a szén-dioxid-leválasztásra és -tárolásra (CLT) és a kapcsolódó infrastruktúrára vonatkozó szabályozási keret hiánya mind akadályt jelentenek a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező ágazatok dekarbonizációja előtt. Tekintettel a megújuló energia és más „nettó zero” technológiák erőteljes alkalmazására, valamint a nagymértékben dekarbonizált villamosenergia-rendszerre, Portugália jó helyzetben van ahhoz, hogy megerősítse pozícióját a „nettó zero” technológiák, valamint a fenntartható és körforgásos anyagok gyártásának értékláncában. Portugália számára előnyös lenne, ha célzottabban támogatná az alacsony szén-dioxid-kibocsátású ipari folyamatokat és a „nettó zero” technológiák gyártását és telepítését, támogatná az innovációk bővítését, és vonzaná az alacsony szén-dioxid-kibocsátású stratégiai ágazatokat, például az akkumulátor-, a biometán- és a megújulóhidrogén-ágazatot.

- (30) Portugália jelentősen alulteljesít a körforgásos gazdaságra és a hulladékgazdálkodásra vonatkozó mutatók terén, mind az uniós célértékekhez, mind az uniós átlaghoz képest. Portugália továbbra is nagymértékben támaszkodik a települési hulladék hulladéklerakókban való elhelyezésére, miközben a hulladéklerakók közel kétharmada közelíti a kapacitását; fennáll a veszélye annak, hogy nem teljesül a hulladéklerakás legfeljebb 10 %-ra történő csökkentésére vonatkozó 2035-ös uniós célkitűzés. Nemzeti és regionális kezdeményezések, többek között a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv 2026-os elfogadása révén történt némi előrelépés, bár ezek hatása még nem bizonyított. Portugáliának folytatnia kell a jelenlegi stratégiai keret végrehajtását, és előnyére válna, ha további reformokat hajtana végre, beleértve a gazdasági eszközök használatának megerősítését, különösen a háztartási hulladékra vonatkozó kötelező, a „szennyező fizet” elvén alapuló fizetési modell bevezetését. Az ágazatnak jelentős beruházásokra van szüksége, különösen a szelektív hulladékgyűjtési és -újrafeldolgozási infrastruktúrába, valamint a hulladékkezelő létesítmények fejlesztésébe vagy korszerűsítésébe a hulladéklerakókban és hulladékegetőkben ártalmatlanított hulladék csökkentése érdekében; ugyanakkor a magántámogatás mozgósítása döntő fontosságú lesz a hulladékgazdálkodás javítása és a körforgásos gazdaságra való átállás előmozdítása szempontjából.
- (31) Portugália vízhiánnyal küzd, különösen a déli régiókban, ami részben a nem megfelelő infrastruktúrának, az éghajlatváltozásnak és a magas keresletnek tudható be. Emellett továbbra is jelentős különbségek vannak a vízárakban a települések között, ami eltérő és kontraproduktív fogyasztási ösztönzőket eredményez. Portugália nemzeti vízügyi stratégiát hajt végre, de továbbra is jelentős kihívások állnak fenn. A vízgazdálkodási ágazat irányításának észszerűsítése támogatná a nemzeti, regionális és helyi szintek közötti hatékonyabb koordinációt. A keresletoldali intézkedések – többek között egy vízarázási reform – elősegítenék a vízgazdálkodás javítását és biztosítanák az infrastrukturális fejlesztések megvalósításához szükséges tőkét, miközben ösztönöznék a megőrzést, a vízhatékonyt és az újrafelhasználást. További beruházásokra van szükség a szennyvízgyűjtés és -kezelés, a hálózati szivárgások csökkentése, valamint a vízmennyiség és -minőség nyomon követésének megerősítése terén, beleértve a felszín alatti vizek kinyerését is. A természet alapú megoldások emellett hozzájárulnának a víztestek rehabilitációjához, a tájak, a vizes élőhelyek és a folyók, köztük az árterek természetes vízmegtartó képességének helyreállításához is.

- (32) Portugália különösen kiszolgáltatott az éghajlatváltozással és az azzal járó szélsőséges időjárási eseményekkel, például az aszályokkal, az árvizekkel, az erdőtűzekkel és a hőhullámokkal szemben. Ezek az események egyre gyakoribbá és súlyosabbá válnak, ami költséges újjáépítési munkálatokat és az érintett infrastruktúra, többek között kritikus infrastruktúra helyreállítását teszi szükségessé. Ez számos ágazatot érint, különösen a villamosenergia-ágazatot, a mezőgazdaságot, a vízellátást, az erdészetet, a halászatot és az akvakultúrát. Emellett a partvédelem jelenlegi szintje nem elegendő a part menti áradások és erózió által okozott fokozott gazdasági károk megelőzéséhez. Ezért Portugália számára előnyös lenne az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens kritikus infrastruktúrák, többek között a villamosenergia-hálózatok, a vasút és a vízellátás megfelelő és kiszámítható finanszírozása. Tekintettel az intenzív erdőtűzre, fel kell gyorsítani az erdészeti szakpolitikai reformokat, és Portugáliának továbbra is az erdei biomassza életképes gazdasági értékláncainak kialakítására kell összpontosítania, még inkább kihasználva a bioökonómiában rejlő lehetőségeket a versenyképesség és a fenntarthatóság növelése érdekében. Portugália számára előnyös lenne, ha strukturált megközelítést alkalmazna a katasztrófakockázat-finanszírozással kapcsolatban, és előmozdítaná a természeti katasztrófákkal kapcsolatos károkra vonatkozó magánbiztosítási fedezet növelését, mivel az EU-n belül jelenleg Portugáliában az egyik legalacsonyabb a biztosított gazdasági károk aránya.

- (33) Portugália egészségügyi rendszere viszonylag jól teljesít az egészségügyi eredmények tekintetében, de továbbra is kihívást jelent a minőségi egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, különösen a tartós munkaerőhiány miatt, amely aláássa a Nemzeti Egészségügyi Szolgálat hatékonyságát. Portugália az elmúlt években fontos reformokat vezetett be és beruházott az egészségügyi infrastruktúrába, többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terve révén. Az üres álláshelyek betöltése és az egészségügyi szakemberek Nemzeti Egészségügyi Szolgálat állományában történő megtartása terén jelentkező jelentős kihívások azonban hozzájárulnak a tartósan hosszú várakozási időkhöz és az ellátáshoz való egyenlőtlen hozzáféréshez. Az alacsonyabb jövedelmű és kiszolgáltatott csoportokat végső soron jobban érintik a rendszer hiányosságai, mivel gyakran nem engedhetik meg maguknak, hogy egészségügyi szükségleteik kielégítése érdekében a magánegészségügyi lehetőségeket válasszák. Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén továbbra is fennállnak regionális egyenlőtlenségek, és mind a nagyon sűrűn lakott területeken (ahol nagyobb a szolgáltatások iránti kereslet), mind a demográfiai hanyatlással szembesülő távoli területeken (ahol az ösztönzők nem elegendőek a szükséges munkaerő vonzásához) erősebbek a korlátok. A korlátozott hozzáférés és a hosszú várakozási idő szintén hozzájárul az igénybe vevő általi, az egészségügyi szükségletek kielégítését célzó közvetlen kifizetések magas arányához. A munkaerőhiány kezelése érdekében bevezetett egyes intézkedések ellenére – és a Nemzeti Egészségügyi Szolgálat fenntarthatóságának biztosítása mellett – az egészségügyi szakemberek munkakörülményeinek további javítása hozzájárulhat a Nemzeti Egészségügyi Szolgálaton belüli karrierlehetőségek vonzerejének növeléséhez és a rendszer hatékonyságának javításához.

- (34) Portugália azon uniós tagállamok közé tartozik, amelyek a népesség gyorsabb előregedésével néznek szembe, ami jelentős és növekvő tartós ápolási-gondozási igényeket von maga után. A tartós ápolás-gondozásba történő állami beruházások azonban jóval elmaradnak az uniós átlagtól, és a tartós ápolás-gondozás tervezése tekintetében továbbra is koordinációs kihívásokkal kell szembenézni. A tartós ápolás-gondozás biztosítása a bentlakásos gondozás felé tolódik el, miközben az otthoni és közösségi megoldások hozzájárulhatnak az emberek önálló életviteli képességének javításához. Emellett országszerte regionális különbségek vannak a minőségi tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés terén, és a vidéki területek kiszolgálása különösen rossz. A Portugália által eddig hozott intézkedések (például az informális gondozók státuszának javítása és az otthoni támogatási szolgáltatásokkal kapcsolatos kísérleti projekt) hatékonysága vagy tervezett lefedettsége korlátozott volt. A szükségleteken alapuló megfizethető lehetőségek támogatása – többek között az otthoni és a közösségi gondozás megerősítése, a tervezés javítása és a regionális különbségek megszüntetése révén – hozzájárulhat a minőségi tartós ápolás-gondozáshoz való egyenlő hozzáférés biztosításához.
- (35) Tekintettel arra, hogy a humán tőke döntő szerepet játszik az Unió versenyképességének és stratégiai autonómiájának fokozásában, a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket azoknak a humán tőkével kapcsolatos strukturális kihívásoknak a készségek, valamint az oktatás és a képzés területén való sürgős kezelése érdekében, amelyek akadályozzák a versenyképességet. A Portugáliának címzett 2026. évi országspecifikus ajánlások hozzájárulhatnak az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.

- (36) Az elmúlt évek pozitív munkaerőpiaci fejleményei ellenére Portugáliában továbbra is strukturális munkaerőhiány tapasztalható. Ezek háttérében egyrészt az áll, hogy az oktatás és a képzés nincs összhangban a munkaerőpiaci igényekkel, másrészt pedig az, hogy a megfelelő irányba tett intézkedések, például a digitális kompetenciákkal kapcsolatos képzések ellenére nem kielégítőek a rendelkezésre álló munkaerő továbbképzése és átképzése terén elért eredmények. Ennek eredményeként munkaerőhiány tapasztalható a kulcsfontosságú ágazatokban (például az IKT területén, az építőiparban, az egészségügyben és az igazságszolgáltatásban), és a vállalkozások arról számolnak be, hogy nehézségekbe ütközik a megfelelő készségekkel rendelkező, rendelkezésre álló munkavállalók megtalálása. A hatékonyabb és célzottabb aktív munkaerőpiaci intézkedések – különösen a fiatalok esetében – szintén segítenék a strukturális munkaerőhiány csökkentését, és megkönnyítenék e csoport munkaerőpiacra való belépését. Ezzel párhuzamosan Portugália termelékenységét és versenyképességét továbbra is korlátozza a felnőtt népesség alacsony készség szintje. A felnőttkori tanulásban való részvétel még mindig viszonylag alacsony, különösen a legkülső régiókban. A készségekkel kapcsolatos információgyűjtési eszközök használata csökkentheti a strukturális munkaerőhiányt azáltal, hogy jobban összehangolja a felsőoktatás, a szakképzés és a felnőttképzés kínálatát a munkaerőpiacon szükséges készségekkel. Emellett a felnőttképzési eredmények és az abban való részvétel növelése hozzájárulhat a készség szintek növeléséhez a lakosság azon szegmenseiben, ahol alacsonyabbak, valamint a változó gazdaság által megkövetelt készségek biztosításához a rendelkezésre álló munkaerő számára.

- (37) Portugália az elmúlt évtizedekben jelentős előrelépést tett az iskolázottsági szint emelése terén. Emellett a korai iskolaelhagyók aránya folyamatosan csökkent, és összhangban van a 2030-ra kitűzött uniós céllal, miközben a koragyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétel továbbra is jóval meghaladja az uniós átlagot. Ugyanakkor aggasztó tendencia figyelhető meg az alapkészségek iskolai elsajátítása terén. 2018 és 2022 között nőtt a matematika, az olvasás és a természettudományok terén gyengén teljesítő diákok aránya, míg a kiemelkedően teljesítők aránya csökkent. Emellett az oktatási eredmények továbbra is egyenetlenek a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező diákok esetében, akik nagyobb valószínűséggel alulteljesítenek (például a legalacsonyabb társadalmi-gazdasági negyedben a diákok 47 %-a alulteljesít a matematika terén, szemben az átlagos 30 %-kal). A külföldi háttérű diákok tanulmányi eredményei is átlagosan alacsonyabbak, a megtartási és lemorzsolódási arány pedig magasabb egy olyan időszakban, amikor arányuk az alapfokú és alsó középfokú oktatásban részt vevő hallgatói népesség mintegy 14 %-ára nőtt. Ezzel párhuzamosan az oktatási rendszerben továbbra is tanárhiány áll fenn, ami azzal a kockázattal jár, hogy még inkább befolyásolja az oktatás minőségét és inkluzivitását. E kérdések kezelése kulcsfontosságú a készségfejlesztés, az esélyegyenlőség és a társadalmi kohézió támogatásához.

- (38) Az elmúlt tíz évben a portugál lakások kumulatív növekedése az egyik legmagasabb volt az EU-ban, és az árak 2015 óta több mint kétszeresére nőttek. A megfizethetőségi nyomás sokkal nagyobb a part menti és városi területeken. A kereslet és a kínálat között továbbra is strukturális egyensúlyhiány áll fenn. Portugáliában viszonylag magas azon lakások aránya, amelyeket nem elsődleges lakóhelyként használnak, és jelentős az üres és elhagyott ingatlanok száma. A tranzakciós adókról a rendszeres adóztatásra való áttérés – többek között az ingatlanok adózási szempontú értékének aktualizálása révén – ösztönözheti a lakástulajdonosokat arra, hogy a kihasználatlan ingatlanokat forgalomba hozzák, és ösztönözheti a lakossági mobilitást. Az elmúlt években jelentősen nőttek a szociális lakhatásba történő beruházások, amelyeket részben uniós finanszírozás támogat. A megfizethető és szociális lakhatásra vonatkozó jelenlegi számadatok azonban még mindig elmaradnak az uniós átlagtól. Bár az állami beruházások továbbra is központi szerepet játszanak, a magánszektor részvétele elengedhetetlen az építkezések számának növeléséhez és a kereslet kielégítéséhez, beleértve a harmadik szektor által biztosított megoldásokat, például a szövetkezeti lakásokat. A megfizethető és szociális lakások kínálatának növeléséhez figyelembe kell venni a területi dimenziókat, valamint a befogadás és a szegregáció tilalmának elvét. A kínálat fokozatos növelésével együtt a lakhatási támogatások átmeneti segítséget nyújthatnak a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásoknak, bár a meglévő programok esetében előnyös lenne a célzottabb megközelítés. Ugyanakkor a hajléktalanság és a lakhatásból való kirekesztettség egyéb formái továbbra is növekednek, és regionális különbségek mutatkoznak a kezelésük hatékonysága terén. Portugália lakáspolitikájában nem használja ki kellőképpen a rendszeres utólagos értékeléseket és a szükségletek feltérképezését. A Technikai Támogatási Eszközön keresztül Portugália támogatást fog kapni a lakhatási adatok kormányzására és kezelésére vonatkozó nemzeti modell létrehozásához, amelynek – amint sor került teljes körű végrehajtására – elő kell segítenie a jelenlegi és jövőbeli lakhatási politikák értékelésének és nyomon követésének megerősítését. A központi és helyi hatóságok közötti jelenlegi koordináció, valamint a lakhatás, a várostervezés, a területrendezés és a közlekedéstervezés közötti koordináció továbbra is széttagolt. Ezenkívül a beruházási és finanszírozási mechanizmusok főként ad hoc jellegűek.

- (39) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok hozzanak intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik keretében – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2026. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Portugália esetében az 1. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó első, második és harmadik ajánlás végrehajtásához, a 2. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó negyedik ajánlás végrehajtásához, a 3. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó hetedik, kilencedik és tizenegyedik ajánlás végrehajtásához, a 4. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó második és hetedik ajánlás végrehajtásához, az 5. és 6. ajánlás pedig hozzájárul az euroövezetre vonatkozó ötödik ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Portugália 2026-ban és 2027-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Elismerve, hogy Portugália költségvetési egyenlege többletet mutat vagy egyensúlyközeli, tekintettel a nettó kiadások ajánlott felső határától való, 2025-ig rögzített eltérésre és a Bizottság által 2026-ra előre jelzett eltérésre, hozzon intézkedéseket a nettó kiadások oly módon történő ellenőrzésére, biztosítsa, hogy a nettó kiadások megfeleljenek a Tanács által 2025. január 21-én ajánlott maximális növekedési rátáknak, ugyanakkor használja ki a Tanács által aktivált nemzeti mentesítési rendelkezés által nyújtott rugalmasságot. Összességében fokozza a védelmi és biztonsági kiadásokat és készültséget, ugyanakkor biztosítsa az államadósság fenntarthatóságát és a kiadások hatékonyságát, és fokozatosan igazítsa ki a költségvetést a strukturálisan magasabb védelmi kiadások fenntartása érdekében. Biztosítsa, hogy az energiaár-emelkedés hatásának enyhítése érdekében hozott intézkedések ideiglenesek legyenek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások védelmére vagy az energiaigényes vállalkozások szükségleteinek kezelésére irányuljanak, és megőrizték az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket, továbbá az intézkedések költségvetési terhei összeegyeztethetők legyenek az uniós költségvetési keretrendszer szerinti kötelezettségvállalásokkal. Hozzon intézkedéseket a nyugdíjrendszer középtávú költségvetési fenntarthatóságának biztosítása érdekében, és mozdítsa elő a kiegészítő nyugdíjrendszereket. Javítsa az adórendszer hatékonyságát, különösen az adókiadások egyszerűsítése révén.
2. Biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében megvalósuló reformok és beruházások folytonosságát. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok végrehajtására irányuló erőfeszítéseket, adott esetben a kohéziós politikai keret félidős felülvizsgálata keretében elfogadott stratégiai prioritásokhoz történő forrásátcsoportosításokra és rugalmassági mechanizmusokra építve.
3. Egyszerűsítse a szabályozást, valamint javítsa a szabályozási eszközök végrehajtását és a közigazgatási szintek közötti koordinációt. Csökkentse a vállalkozások adminisztratív terheit, az ipari engedélyezés előtt álló akadályok és a növekedési kapacitásukat gátló egyéb akadályok felszámolása révén. Ösztönözze a kockázati tőkébe és a magántőkébe történő magánberuházásokat a helyi vállalkozások számára, és folytassa a pénzügyi jártasság fejlesztését. Növelje tovább a közigazgatási és adóügyi bíróságok hatékonyságát az eljárások időtartamának csökkentése érdekében. Továbbra is a kutatásra és az innovációra összpontosítsa a beruházási politikát.

4. Gyorsítsa fel a közlekedés dekarbonizációját, különösen a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetése és a tömegközlekedési hálózat megerősítése révén. Mozdítsa elő a hosszú távú szerződéseket, gyorsítsa fel a rugalmassági megoldásokba történő beruházásokat, és biztosítson kiszámítható szabályozási keretet. Erősítse meg a villamosenergia-átviteli és -elosztó hálózat kapacitását – a határokon átnyúló villamosenergia-összeköttetések is beleértve – és javítsa a csatlakozási eljárásokat. Gyorsítsa fel az energiahatékonysági felújításokat a szabályozási és adminisztratív szűk keresztmetszetek megszüntetése és az energiaszegénységben élő háztartások megcélzása révén. Mozdítsa elő az ipar dekarbonizációját. Növelje a hulladékgazdálkodási kapacitást, a megelőzést, az újrafeldolgozást és az újrafelhasználást. Javítsa a vízgazdálkodást és észszerűsítse a vízügyi irányítást. Javítsa a vízhatékonyt és dolgozzon ki természet alapú megoldásokat. Kezelje az éghajlattal kapcsolatos kockázatokat a fenntartható erdő- és földgazdálkodás megerősítése, a kritikus infrastruktúrák éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatának felgyorsítása és a természeti katasztrófákkal kapcsolatos károokra vonatkozó magánbiztosítási fedezet növelésének előmozdítása révén.
5. Biztosítsa a minőségi egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférést, különösen az egészségügyi személyzet hiányának kezelése révén, a Nemzeti Egészségügyi Szolgálat fenntarthatóságának megőrzése mellett. Biztosítson egyenlő hozzáférést a minőségi tartós ápolás-gondozáshoz, többek között a regionális egyenlőtlenségek kezelése, valamint az otthoni és közösségi gondozási megoldások megerősítése révén. Kezelje a strukturális munkaerőhiányt és javítsa a készség szinteket, többek között azáltal, hogy előmozdítja a felnőttkori tanulásban való részvételt, és a munkaerőpiaci igényekhez igazítja az oktatást, a képzést és a felnőttkori tanulást. Mozdítsa elő a jobb oktatási eredményeket, különösen a hátrányos helyzetű diákok esetében.

6. Kezelje a lakhatás megfizethetőségét és rendelkezésre állását, különösen azáltal, hogy ösztönzőket teremt a lakásállomány hatékonyabb felhasználására, többek között az adószervezet újrakalibrálása révén. Bővítse tovább a lakáskínálatot, beleértve a megfizethető és szociális lakhatást is. Erősítse meg a lakhatási politika koordinációját és irányítását az integrált várostervezéssel, területrendezéssel és közlekedéstervezéssel együtt.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről

az elnök
